

**ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**
**Αξιολόγηση και προσαρμογή εκπαιδευτικών σεναρίων και
δραστηριοτήτων στα γνωστικά αντικείμενα**

Ιστορία

Προτεινόμενα λογισμικά (ενδεικτικά)

Ιστορικοί και γεωγραφικοί άτλαντες σε ψηφιακή μορφή (Ιστορικός Άτλαντας CENTENNIA, GoogleMaps)

21 Εν πλώ, Θύμησις, Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα, Κασταλία

Σύστημα εννοιολογικής χαρτογράφησης (π.χ. Inspiration ή Kidspiration, CMaps)

Μηχανές αναζήτησης – Διαδίκτυο

Ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες (σε on line μορφή, όπως Wikipedia)

Παιδαγωγική προσέγγιση

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει πλέον κατανοητό ότι οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλλουν στη μάθηση της Ιστορίας και στην ανάπτυξη της ιστορικής γνώσης. Στο πλαίσιο αυτό έχουν δημιουργηθεί αρκετά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, τα οποία ευνοούν κατάλληλες χρήσεις των ΤΠΕ ενισχύοντας έτσι την ιστορική γνώση. Πρόκειται για περιβάλλοντα τα οποία μπορεί να έχουν τη μορφή βάσεων δεδομένων, ψηφιακών ιστορικών ατλάντων, γραμμών ιστορικού χρόνου (ιστοριογραμμών) καθώς και προσομοίωσης και παιχνιδιού. Τα περιβάλλοντα αυτά μπορεί να χρησιμοποιηθούν είτε αυτόνομα είτε συνδυαστικά με ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες και το Διαδίκτυο.

Από την εκπαιδευτική έρευνα στην περιοχή της διδακτικής της ιστορίας προκύπτει ότι τα λογισμικά αυτά, εκτός των γενικών χαρακτηριστικών ενός παιδαγωγικά κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού που απαιτείται να διαθέτουν, θα πρέπει να υποστηρίζουν μέσω κατάλληλων διδακτικών σεναρίων τη διερεύνηση των ιστορικών πηγών και την ενεργητική δόμηση της ιστορικής γνώσης. Δύο είναι συνεπώς οι βασικοί άξονες μελέτης και ανάπτυξης ικανοτήτων στο πλαίσιο της υλοποίησης σεναρίων για την Ιστορία:

1. Δόμηση κύριων ιστορικών εννοιών με τη βοήθεια των ΤΠΕ

- ✚ Εξέταση αιτίων και αποτελεσμάτων, ανίχνευση κινήτρων
- ✚ Χρήση τεκμηρίων και ιστορικών πηγών
- ✚ Κατανόηση της έννοιας του χώρου, του χρόνου και της αλλαγής
- ✚ Συσχέτιση ιστορικών γεγονότων – κατασκευή χρονολογικών πινάκων
- ✚ Αναζήτηση στοιχείων για την καθημερινή ζωή παιδιών που έζησαν σε μια προγενέστερη ιστορική περίοδο

Ειδικότερα:

- καλλιέργεια ιστορικής σκέψης και διαδικασιών έρευνας με τη χρήση

**ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
Αξιολόγηση και προσαρμογή εκπαιδευτικών σεναρίων και
δραστηριοτήτων στα γνωστικά αντικείμενα**

γραπτών και υλικών ιστορικών τεκμηρίων

- άμεση πρόσβαση σε γνώση που προέρχεται από διαφορετικές πολιτισμικές πηγές. Αναζήτηση ιστορικών πηγών στο Διαδίκτυο
- διερεύνηση ιστορικών εννοιών υπό πολλαπλές προοπτικές.

2. Ανάπτυξη της προβληματικής σχετικά με την ανάγκη χρήσης των ΤΠΕ στα σημεία εκείνα που υστερεί ο συμβατικός τρόπος διδασκαλίας της ιστορίας στη σχολική τάξη

Με άλλα λόγια, τα εκπαιδευτικά λογισμικά ιστορίας και τα λογισμικά που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν στη μάθηση της ιστορίας (π.χ. γεωγραφικοί άτλαντες, βάσεις δεδομένων, κλπ.) πρέπει να οργανώνουν το υλικό και τις δραστηριότητές τους με τέτοιο τρόπο ώστε **να συμβάλλουν στην ιστορική μάθηση**. Επιπρόσθετα, πρέπει να οργανώνονται με βάση συγκεκριμένες προδιαγραφές που αφορούν

A) λειτουργικά χαρακτηριστικά, όπως, η δυνατότητα εμπλουτισμού του υλικού, οι πολλαπλές αναπαραστάσεις, τα εργαλεία για αναζήτηση και συγκριτική μελέτη του υλικού, η δημιουργία ερμηνευτικών μοντέλων, κλπ.

B) δεξιότητες που είναι επιθυμητό να αναπτύξουν οι μαθητές, όπως σχέση αίτιου – αιτιατού, ένταξη των ιστορικών γεγονότων στο χρόνο, κατανόηση ιστορικών εννοιών κλπ.

Διδακτικά σενάρια με χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Ιστορίας

Τα σενάρια που χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία της ιστορίας πρέπει να επιτρέπουν μεταξύ άλλων:

- Πολλαπλή και εναλλακτική αναπαράσταση πληροφοριών και σύνθετων ιδεών
- Δυνατότητα άντλησης και κατάταξης της ιστορικής πληροφορίας
- Δυνατότητα πολυτροπικής παρουσίασης και επεξεργασίας της ιστορικής πληροφορίας
- Δυνατότητα ενίσχυσης του χωροχρονικού προσανατολισμού

Ειδικότερα, ένα εκπαιδευτικό λογισμικό ιστορίας πρέπει:

1. Να επιτρέπει την ανάπτυξη γνώσης που είναι ιστορικά έγκυρη
2. Να προωθεί τη διερεύνηση των ιστορικών τεκμηρίων (με δυνατότητες αναζήτησης υλικού στη βάση απλών ή και σύνθετων κριτηρίων)
3. Να προάγει τη χρήση ιστορικών πηγών ευνοώντας την αναζήτηση και τη αξιοποίηση πληροφοριών και να ευνοεί τις δεξιότητες επεξεργασίας τους

**ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**
**Αξιολόγηση και προσαρμογή εκπαιδευτικών σεναρίων και
δραστηριοτήτων στα γνωστικά αντικείμενα**

(εξοικείωση με την ταυτότητα και τα είδη των πηγών, επεξεργασία των πληροφοριών)

4. Να προάγει τη διατύπωση επιχειρημάτων και αιτιακών συναφειών, να βοηθά δηλαδή τους μαθητές να λαμβάνουν υπόψη τους όλο το πλέγμα των αιτιακών παραγόντων που αλληλεπιδρούν στην πρόκληση ιστορικών γεγονότων και να προτείνουν πολυδιάστατες και πολυεπίπεδες αιτιακές σχέσεις
5. Να συμβάλει στην ανάπτυξη στην ανάπτυξη των ιστορικών εννοιών της αιτίας και της αλλαγής
6. να βοηθά τους μαθητές ώστε να κατανοούν ιστορικούς όρους, καθώς και να οργανώνουν ιστορικές έννοιες με επαγωγική και παραγωγική μέθοδο (μετάβαση από την ιστορική πληροφορία στην έννοια και αντίστροφα)
7. Να οικοδομεί την κατανόηση του ιστορικού χώρου και χρόνου, να ευνοεί δηλαδή τους μαθητές να εντάσσουν τα ιστορικά γεγονότα στο χώρο και στο χρόνο
8. Να επιτρέπει την κατανόηση της ιστορικής μεταβολής και τις παραμέτρους που την προσδιορίζουν
9. να συμβάλλει στην κατανόηση του ιστορικού γεγονότος ως προϊόν μιας εποχής, ως ολότητα που προκύπτει σε ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο από τη σύγκλιση πολλών και ποικίλων παραγόντων
10. Να βοηθά τους μαθητές να οργανώνουν και να επικοινωνούν τα ιστορικά τους ευρήματα
11. Να παρέχει δυνατότητες εμπλουτισμού του υλικού από εκπαιδευτικούς και μαθητές (π.χ. στην περίπτωση της τοπικής ιστορίας, κλπ.)
12. Να προσφέρει δυνατότητες οργάνωσης και επεξεργασίας του ιστορικού υλικού με βάση συγκεκριμένα κριτήρια
13. Να ευνοεί τη δυνατότητα συγκριτικής μελέτης του παρεχόμενου υλικού
14. Να υποστηρίζει πολλαπλές αναπαραστάσεις ιστορικών θεμάτων - εννοιών
15. Να επιτρέπει τη σύνθεση μιας αφήγησης
16. Να οδηγεί στην κατασκευή ερμηνευτικών μοντέλων από τους μαθητές